

POLITICA INTERNAȚIONALĂ A P.C.R. REFLECTATĂ ÎN MUZEUL DE ISTORIE AL R. S. ROMÂNIA

TATIANA BĂDESCU

Încă din primele momente ale apariției sale, mișcarea muncitorească din România și-a manifestat solidaritatea cu lupta proletariatului, a forțelor progresiste de pretutindeni. Dezvoltînd o glorioasă tradiție începută odată cu jertfele date de români pe baricadele Comunei din Paris, continuînd apoi cu apărarea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și a Republicii Sfaturilor din Ungaria, Partidul Comunist Român a împletit organic patriotismul, lupta pentru interesele supreme ale națiunii române cu internaționalismul proletar. Acționînd pentru rezolvarea problemelor fundamentale ale României, partidul comunist, clasa muncitoare, forțele democratice din țara noastră au acordat sprijinul lor moral, politic, uneori material și uman luptelor revoluționare ale celorlalte popoare. La rîndul său mișcarea muncitorească din România a avut alături aprobarea, prețuirea și încurajarea partidelor comuniste și muncitorești, a forțelor progresiste din lumea întreagă.

În Muzeul de Istorie al R. S. România s-a acordat o deosebită atenție prezentării acestor două laturi ale manifestărilor internaționaliste, folosindu-se mijloace expoziționale variate; documente, imagini, obiecte tridimensionale. Comunicarea de față își propune să se oprească la materialele și modalitățile de prezentare a numai citorva aspecte ale acestei probleme.

Încă din momentul înființării, P.C.R. și-a arătat hotărîrea de a întreține legături permanente cu celelalte partide comuniste și muncitorești sau cu alte organizații democratice în lupta comună „pentru dezvoltarea proletariatului”, așa cum se exprima Congresul din mai 1921 în salutul său trimis Federației comuniste interbalcanice și Partidului Comunist Ungar constituit la Viena. Salutul este publicat împreună cu dezbaterile din prima zi a Congresului în ziarul „Socialismul”, ziar expus în sala muzeului nostru la loc central, în cadrul momentului dedicat transformării partidului socialist în partid comunist. Aceeași idee e susținută și prin alte materiale, cum ar fi o telegramă din Viena, din 15 martie 1925, în care se anunța arestarea delegației P.C.R. participantă la Conferința Federației Comuniste Balcanice, delegație care avusese intenția de a ajunge în Bulgaria pentru a lua parte ulterior la o altă conferință privitoare la colaborarea directă între comuniștii români și bulgari.

O altă preocupare de seamă a Partidului Comunist Român a fost sprijinirea, prin diferite forme, a tinerei puteri sovietice, idee prezentă permanent în materialele care reflectă activitatea P.C.R., începînd cu moțiunea de solidaritate față de proletariatul rus, adoptată de Congresul din 8 mai 1921, în care își exprimă admirația pentru „opera măreață ce a înfăptuit”, cît și pentru „sacrificiile nenumărate aduse cauzei comuniste”.

Prin expunerea actelor de constituire ale asociațiilor „Amicii U.R.S.S.” și „Societatea pentru întreținerea raporturilor culturale între România și U.R.S.S.”, acte care cuprind semnăturile unor personalități de frunte ale vieții noastre culturale, printre care Petre Constantinescu-Iași, Alexandru Sahia, Zaharia Stancu, N. D. Cocea, George Enescu, Nicolae Tonitza, se ilustrează eforturile forțelor democratice din țara noastră, îndrumate de partidul comunist, de a imprima un climat de prietenie, înțelegere și respect reciproc între cele două popoare, pe baza unei cunoașteri mai aprofundate a realităților din statul vecin. În același scop este expusă și lucrarea scriitorului Al. Sahia U.R.S.S.-azi, apărută în urma primei sale călătorii în Uniunea Sovietică.

Prezentarea luptei duse împotriva fascismului și războiului de forțele democratice conduse de P.C.R. permite reliefarea faptului că mișcarea antifascistă din România a avut un profund caracter național și în același timp un permanent caracter internaționalist.

Materialele dedicate marilor bătălii revoluționare ale muncitorilor petroliști și ceferiști din ianuarie-februarie 1933 surprind importanța acestora pentru evoluția ulterioară a întregii societăți românești. În același timp s-a acordat o atenție specială ilustrării largului răsunset în cadrul opiniei publice mondiale a luptei muncitorilor români, care, prin momentul desfășurării lor, prin amploarea și rolul avut, au căpătat o deosebită semnificație internațională „înscriindu-se printre primele mari acțiuni ale proletariatului mondial împotriva fascismului”¹. O serie de documente elaborate în această perioadă de partidul comunist sau de organizațiile de masă aflate sub influența sa, prezente în muzeu — ca de exemplu: Platforma de luptă a Frontului Popular Antifascist pentru pace, pînă, pămînt, libertate, adoptată de plenara lărgită a partidului în august 1936, sau acordurile de front popular de la Băcia și Țebea — demonstrează comunitatea de idei a luptei antifasciste a poporului român cu cea a popoarelor din întreaga lume, la care bineînțeles se adaugă trăsături specifice corespunzătoare realităților concrete din țara noastră.

Acționînd împotriva pericolului fascist intern, clasa muncitoare din România, călăuzită de partidul comunist, și-a adus contribuția la bătălia pe plan internațional împotriva fascismului și prin manifestările de solidaritate cu lupta celorlalte popoare, acest capitol aflîndu-se la loc de cinste în șirul mărețelor tradiții internaționaliste ale P.C.R. În cadrul acestor manifestări se înscriu și acțiunile de protest ale poporului român împotriva represiunilor și actelor de teroare ale hitleriștilor, la care au fost victime unele din personalitățile de frunte ale mișcării muncitorești internaționale. Printre materialele care ilustrează acest aspect, expuse în Muzeul de Istorie al R. S. România, se află: coperta broșurii *Ciuma brună în Germania*, editată din inițiativa P.C.R. de către Comitetul Național Antifascist în 1933, salutul Partidului Comunist Român adresat lui Gh. Dimitrov în 10 octombrie 1933, o broșură avînd pe copertă portretul lui Ernst Thälmann, editată de partidul comunist în sprijinul eliberării acestuia și a celorlalți antifasciști germani arestați. În același timp, P.C.R. a mobilizat masele populare din România la acțiuni de sprijinire, sub toate formele, a luptei popoarelor din țările amenințate sau cătropite de fascism. Prin expozatele referitoare la acest aspect, cum ar fi un manifest în care P.C.R. cheamă la luptă pentru sprijinirea răscoalei muncitorilor din Austria împotriva regimului fascist al lui Dolfuss, o broșură de popularizare a luptei poporului chinez pentru eliberare socială și națională, relatări

¹ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 1, Editura Politică, București, 1968, p. 367.

din presă despre acțiuni de solidaritate cu lupta poporului etiopian, o broșură de popularizare a Frontului Antifascist din Franța, s-a căutat să se surprindă eforturile P.C.R. nu numai de a mobiliza clasa muncitoare, dar și de a crea un întreg curent de opinie favorabil acestor acțiuni de solidaritate internațională.

Un loc aparte s-a acordat ilustrării acțiunilor de solidaritate cu lupta poporului spaniol. Folosindu-se mijloace vizuale variate : portrete, fotografii, un permis eliberat unui voluntar român din brigăzile internaționale din Spania, articole din presă, broșuri editate de P.C.R., s-a urmărit scoaterea în evidență, alături de sentimentele de internaționalism proletar, a puternicului patriotism de care au fost însuflețiți militanții români plecați să lupte pe baricadele din Spania, în ciuda măsurilor represive adoptate de autorități, conștienți că aceeași primejdie plană și asupra independenței și suveranității patriei lor. În perioada agravării situației internaționale din anii 1939—1940 și a izbucnirii războiului, poporul român, partidul comunist s-au aflat în continuare alături de popoarele cătropite, arătându-și în același timp hotărârea de a lupta cu toate forțele pentru apărarea independenței și suveranității țării noastre. Fotografii care surprind ajutorul dat refugiaților cehi și polonezi, broșura editată de P.C.R. în ianuarie 1939 intitulată *München o crimă la adresa păcii*, o notă a Siguranței privind participarea comuniștilor la manifestația de simpatie cu Cehoslovacia din 26 septembrie 1938, manifestul editat de P.C.R. în martie 1939 prin care chema oamenii muncii la luptă pentru apărarea independenței și suveranității de stat a României constituie dovezi convingătoare a justetei poziției adoptate de partidul comunist și de poporul nostru în acele momente de răscruce. Alături de aceste materiale rețin atenția fotografiile și documentele referitoare la desfășurarea demonstrațiilor de la 1 Mai 1939, care, datorită organizării lor de către Partidul Comunist Român, au fost transformate într-o acțiune antifascistă și antirăzboinică de mare răsunet, privită în străinătate ca o dovadă concludentă a faptului că poporul român se aliază la mișcarea antifascistă a celorlalte popoare.

În anii marii conflagrații mondiale, comuniștii, clasa muncitoare din România s-au situat în primele rânduri ale luptei pentru salvarea ființei naționale a poporului român, împotriva războiului antisovietic, pentru sprijinirea luptei antihitleriste a popoarelor din alte țări.

Urmărind dezvoltarea mișcării de rezistență antifascistă din România în anii 1940—1944 organizată și condusă de partidul comunist, vizitatorul are deja în față o parte din contribuția adusă de poporul român la uriașul efort internațional pentru zdrobirea fascismului. În acești ani, P.C.R. s-a aflat în fruntea forțelor progresiste care s-au situat de la început împotriva războiului antisovietic în care România fusese tirată fără voia ei.

Documentele programatice ale partidului comunist, Circulara din 8 iunie 1941 și Platforma program din 6 septembrie 1941 (expuse în muzeu) au stabilit obiectivele ce trebuiau să stea, pentru acea perioadă, în fața întregului popor român : doborârea dictaturii militar-fasciste, scoaterea României din războiul antisovietic, alăturarea la coaliția antihitleristă, eliberarea Transilvaniei de Nord, redobândirea independenței și suveranității naționale.

Solidaritatea poporului român cu lupta poporului sovietic este materializată și prin alte exponate, cum ar fi : note ale Siguranței despre acțiunile de sabotaj săvârșite mai ales în ramurile legate de producția de război, documente care vorbesc despre constituirea și activitatea grupărilor de partizani, ordine de zi ale Comandamentului Suprem Sovietic publicate și răspândite de partidul comunist

pentru a da posibilitate poporului român să cunoască adevărata situație a frontului, extrase din presa ilegală a partidului cu informații despre succesele obținute de armata sovietică.

Un loc special este acordat participării românilor la mișcarea de rezistență a altor popoare, ca parte integrantă a luptei poporului nostru împotriva fascismului.

Portrete ale unor voluntari români : Olga Bancic, Iosif Clisei, Nicolae Cristea, Lazăr Alexandru, Gh. Vasilichi, Traian Vuia etc., fotografii ale mormintelor voluntarilor români căzuți în Franța, un manifest al Frontului Național Român, o medalie a rezistenței franceze și un buletin de identitate al lui Mihai Florescu, participant la rezistență sub numele de Jean Louis Berger, ilustrează prezența românilor alături de poporul francez în lupta împotriva hitlerismului. Sînt surprinse de asemenea și mărturii ale participării românilor la lupta popoarelor iugoslav și chinez.

Realizarea insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste a constituit, alături de participarea României la războiul antihitlerist, momentul culminant al rezistenței antifasciste a poporului român, contribuția sa principală adusă la obținerea victoriei definitive asupra fascismului. Muzeul de Istorie al R. S. România reflectă pe larg recunoașterea de către opinia publică mondială a acestei mărețe contribuții a poporului nostru. Extrase din presa străină, din comunicatele posturilor de radio pun în lumină rolul insurecției din România în cadrul luptei generale antifasciste, influența pe care a avut-o asupra altor țări și îndeosebi asupra prăbușirii frontului hitlerist în Balcani. Referitor la acest ultim aspect ziarul „Pravda” din 28 august 1944 apreciază că „Ieșirea României din Axă a provocat prăbușirea întregului sistem de apărare germană din Balcani”. Semnificativă, în ceea ce privește contribuția evenimentelor din România la sporirea încrederii în victorie, a elanului luptătorilor antifasciști din țările vecine este prezența a două documente : un apel al „Frontului patriei” în care intelectualii antifasciști bulgari vorbesc de necesitatea de a se organiza imediat lupta împotriva guvernanților loviți de marele eveniment din România și un manifest ilegal al Partidului Comunist din Ungaria din 12 septembrie 1944, în care cheamă muncitorii unguri la luptă după exemplul muncitorilor români, italieni, finlandezi, bulgari.

După eliberare, participarea României cu toate forțele la războiul antihitlerist, jertfele date de români pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei constituie „una din paginile cele mai luminoase din cartea de aur a tradițiilor noastre internaționaliste”².

Prin extrase din presa vremii, ordine și comunicate ale Marelui Stat Major al Armatei Române și ale Comandamentului Suprem Sovietic, fotografii, portrete, decorații, arme, steaguri, uniforme militare, scrisori și obiecte personale ale unor militari români, muzeul redă cîteva pagini de neuitat înscrise de români pentru eliberarea definitivă a țării noastre, pentru sprijinirea eliberării popoarelor ungar și cehoslovac. Dintre acestea de o mare forță emoțională sînt obiectele personale și mai ales ultimele scrisori ale unor tineri militari români trimise către părinți, cum ar fi scrisoarea tinărului ofițer de marină Lupu Dinescu, căzut în luptele de la Bechet, în decembrie 1944, sau cea a lui Constantin Godeanu, plecat voluntar pe front, expediată în octombrie 1944, din care citez cîteva rînduri : „în momentul în care un om intră într-o luptă trebuie să meargă pînă la capăt, trebuie să lase

² I. Babici-Gh. Ioniță, *Tradiții de solidaritate internațională ale P.C.R.*, Editura Politică, București, 1973, p. 67.

interesele personale și să lupte pentru interesele celor mulți, celor care au încredere în el“.

În ce privește politica internaționalistă a P.C.R. în anii construcției socialismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia : „Noi privim internaționalismul proletar în mod unitar atît sub aspectul răspunderii fiecărui partid în îndeplinirea sarcinilor naționale, a răspunderii sale față de poporul din sinul căruia face parte și pe care trebuie să-l călăuzească pe calea socialismului, cît și sub aspectul obligațiilor de solidaritate internațională, pe baza aplicării consecvente a principiilor marxism-leninismului, a egalității depline în drepturi între partide, între națiuni, a respectului suveranității și independenței, a neamestecului în treburile interne, a unității și întrajutorării în munca și lupta comună pentru socialism și pace“³.

Parcursul perioadei construcției socialismului, prin prezentarea principalelor succese obținute de poporul nostru în diferite domenii de activitate, a documentelor congreselor și conferințelor naționale ale partidului, care au acordat de fiecare dată o mare importanță activității internaționale a partidului, ne permite argumentarea concepției P.C.R. că, prin conducerea cu succes a operei de edificare a socialismului, își îndeplinește atît principala sa îndatorire națională, patriotică cît și îndatoririle sale internaționale, aducîndu-și contribuția la întărirea forței sistemului mondial socialist. Un loc special s-a acordat ilustrării acțiunilor consecvente ale P.C.R. ca detașament activ al mișcării comuniste internaționale, al frontului mondial antiimperialist. Prin intermediul unor documente elaborate de partid, referitoare la poziția sa în problemele internaționale, a extraselor din presă, prin fotografii sînt surprinse eforturile partidului nostru, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în special, pentru întărirea unității tuturor țărilor socialiste, a întregii mișcări comuniste mondiale, pentru întărirea colaborării și solidarității internaționale cu celelalte partide socialiste, social-democrate, organizații democratice, mișcări de eliberare națională, cu toate forțele progresiste, revoluționare, antiimperialiste din întreaga lume, în lupta comună pentru pace și progres social.

Prezentarea exponatelor referitoare la problema solidarității internaționale a P.C.R., integrate în cadrul mișcării muncitorești din România, a vieții social politice a țării, dau vizitatorului posibilitatea de a-și făuri o imagine atît asupra principalelor evenimente din mișcarea muncitorească mondială, cît și asupra legăturilor permanente ale mișcării muncitorești din România cu aceasta, precum și al locului celei din urmă în cadrul procesului revoluționar mondial.

Alături de exponatul propriu-zis un rol deosebit pentru conturarea anumitor aspecte, caracteristici ale politicii internaționale ale P.C.R., revine îndrumătorului. El este acela care trebuie să sublinieze deplina unitate între politica internă și externă a partidului, faptul că latura internațională reprezintă o parte constitutivă a aceleiași întreg al mișcării revoluționare.

Un alt aspect asupra căruia trebuie insistat este acela al continuității, al faptului că manifestările de solidaritate internațională nu au avut loc numai într-un anumit moment sau perioadă istorică, pentru că „nu este moment mai important în mișcarea revoluționară din ultimii o sută de ani în care revoluționarii români să nu fi fost prezenți, să nu-și fi adus contribuția lor la lupta forțelor revoluționare pentru progres social și pace, pentru victoria socialismului“⁴.

³ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 3, Editura Politică, București, 1969, p. 533-534.

⁴ Nicolae Ceaușescu, *Cuvîntare la adunarea populară din Reșița*, în „Scîntela“, 18 septembrie 1971.

În sfârșit, prezentarea unei astfel de probleme nu poate fi încheiată fără reliefaarea contribuției adusă de P.C.R., de secretarul său general la îmbogățirea gândirii marxist-leniniste în acest domeniu. Ne referim la elaborarea teoretică și promovarea practică a noilor norme ale relațiilor între statele socialiste, precum și dintre partidele comuniste și muncitorești în vederea realizării unei noi unități, superioare, la elaborarea principiilor unei noi ordini economice și politice internaționale.

**LA POLITIQUE INTERNATIONALISTE DU P.C.R. TELLE QU'ELLE
SE REFLÈTE DANS L'EXPOSITION PERMANENTE DU MUSÉE D'HISTOIRE
DE LA R. S. DE ROUMANIE**

R é s u m é

Trait essentiel du mouvement ouvrier de Roumanie, continuant une riche tradition du peuple roumain, la politique internationaliste du P.C.R. s'est inscrite comme une préoccupation importante dans la présentation de l'exposition permanente du Musée d'Histoire de la R. S. de Roumanie.

Documents, images et objets reflètent, en ce sens, les liaisons continues du P.C.R. avec d'autres partis ouvriers, ses actions de solidarité avec de remarquables personnalités du mouvement ouvrier international, pour le soutien de la lutte du prolétariat en d'autres pays, les manifestations internationales de sympathie à l'égard du mouvement ouvrier de Roumanie.

Ainsi, le visiteur a la possibilité de se forger une image sur le mouvement ouvrier de Roumanie et sur la place qu'il occupe dans les principaux événements du processus révolutionnaire mondial. La conception du parti communiste roumain s'y trouve de même illustrée, selon laquelle, en sa qualité de dirigeant compétent du processus d'édification du socialisme en Roumanie, le parti accomplit son principal devoir national et implicitement, celui international.

En effet, le P.C.R. en tant que détachement actif du mouvement communiste international, du front mondial anti-impérialiste, se trouve aussi largement illustré.